

Vogelringstation Schiermonnikoog

Verslag activiteiten 2019
voor CCWO

VOGELRINGSTATION
SCHIERMONNIKOOG

Verslag veldwerk 2019

Inleiding

In 2019 zijn de activiteiten van het Vogelringstation Schiermonnikoog in de onderzoeksopzet voortgezet:

1. Tussen eind juli en eind november is voor de langlopende monitoring van de najaarstrek op de ringbaan in het Groene Glop vrijwel dagelijks gevangen.
2. In het voorjaar is in het kader van het Constant Effort Site (CES) project van het Vogeltrekstation gevangen op de ringbaan in het Groene Glop om meer inzicht te krijgen in de lokale broedvogelpopulatie. Gekoppeld hieraan zijn de broedvogels van de ringbaan gekarteerd.

Voorjaaronderzoek

Sinds 2005 worden ook in het voorjaar vogels gevangen in het Groene Glop. Het doel van deze vangsten is om meer te weten te komen over de lokale broedvogels: hoe plaatstrouw zijn deze vogels en tot hoelang verblijven ze in het najaar in het Groene Glop. Aanvullend kunnen deze gegevens op de lange duur inzicht geven over jaarlijkse fluctuaties in overleving en broedsucces. Er wordt sinds 2012 gewerkt volgens het CES-protocol van het Vogeltrekstation waarbij getracht wordt om met een regelmatige tussenpoos van 1-2 weken te vangen. Om de broedvogels en hun jongen te ontzien wordt maar gedurende een beperkt deel van de dag gevangen en wordt de vangspanning over het gebied verspreid zodat per periode niet vaker dan twee keer op dezelfde plek wordt gevangen. Naast het vangen van vogels wordt ook een broedvogelkartering uitgevoerd.

In 2019 is het Groene Glop door omstandigheden helaas niet op broedvogels geïnventariseerd tijdens de CES-periodes.

Najaarsvangsten Groene Glop

Het onderzoek in het najaar in het Groene Glop maakt deel uit van een langjarig monitoringonderzoek.

In 2019 zijn in totaal 9.752 vogels gevangen. Hiervan zijn er 7.572 geringd, 2.154 betreffen eigen ringcontroles, 22 zijn controles van elders in Nederland geringde vogels en 14 zijn controles van buitenlandse ringen.

Op 22 juli is begonnen met het opbouwen van de vangbaan en vanaf 29 juli is vrijwel dagelijks gevangen. De eerste vogel was een juveniele Fitis. Een Waterral was de laatste najaarsvangst van 2019.

Een overzicht van de ringvangsten in het Groene Glop staat in appendix 1. Opvallend waren het grote aantal Sijzen (974) en Goudhanen (1.313) die dit seizoen werden gevangen.

Ronduit spectaculair was de vangst van een Mirtezanger. Afgelopen najaar zijn in West-Europa diverse Noord-Amerikaanse dwaalgasten gesignaleerd. Deze zijn tijdens het tornadoseizoen meegewaaid naar het oosten. De Mirtezanger werd op zaterdag 12 oktober gevangen. Vele vogelaars hebben dat weekend de vogel nog kunnen bewonderen in de nabijheid van de Vredenhof waar de vogel na het ringen is losgelaten. In de Dorpsbode is verslag gedaan van deze bijzondere vangst.

Andere vermeldenswaardig vangsten zijn Blauwstaart, Snor en Europese Kanarie.

Na een aantal jaren gediscussieerd te hebben over welke vangmiddelen in te zetten naast of gedeeltelijk in plaats van de bestaande mistnetopstelling is in 2019 een tweetal hijsnetten geïnstalleerd om door de boomtoppen trekkende vogels te kunnen vangen. Het resultaat van het eerste jaar is bemoedigend. Ruim 14% van de vangst kwam op conto van de twee hijsnetten.

Samenwerking andere onderzoekers

Voor de WUR zijn ook dit jaar weer teken afgenomen van vogels in het kader van onderzoek naar de verspreiding van de ziekte van Lyme.

Voor de EUR zijn voor een onderzoek aan zoönozen monsters afgenomen van een aantal adulte transsahara trekkende vogels.

Educatie

In het afgelopen jaar zijn in samenwerking met het Bezoekerscentrum tijdens de najaarstrek iedere zondag- en woensdagmiddag excursies gegeven. In het Groene Glop is voorlichting gegeven aan belangstellende toeristen, de scholen op Schiermonnikoog zelf, leden van jeugdbonden en vogelwerkgroepen en andere passanten over de vogeltrek en het belang van Schiermonnikoog voor de trekvogels (tabel 1).

Tabel 1. Aantal excursiedeelnemers in het Groene Glop in de jaren 2005-2019.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
via BC															
volwassenen	113	96	124	234	189	275	196	209	185	179	222	175	164	210	190
kinderen	15	14	16	51	3	45	35	46	58	37	36	51	67	44	50
overige groepen	onbekend	onbekend	> 48	> 15	> 49	> 125	> 130	> 90	> 50	>107	> 99	> 55	>90	60	±60

Vooruitblik op seizoen 2020

Afgelopen jaar is een tweetal hijsnetten geïnstalleerd. Om wat meer uitspraken te doen over het effect hiervan zal dit jaar worden gevangen met dezelfde opstelling als in 2019.

Onze activiteiten zijn te volgen in het dagelijks bijgehouden logboek op www.vogelringschier.nl.

Soort	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Roodborst	1212	420	384	425	450	622	879	256	382	641
Roodborsttapuit	1					2	2	2	3	1
Roodmus	1									
Siberische Boompieper						1				
Siberische Braamsluiper							1		1	
Sijs	778	3	50	255	245	446	173	95	78	974
Snor										1
Sperwer	6	9	8	9	6	6	8	2	4	10
Sperwergrasmus	3		1		1				2	
Spotvogel	116	32	30	38	89	30	34	29	43	45
Spreeuw	5		7	3	2	3	11	12	3	1
Sprinkhaanzanger	21	7	4	5	5	4	4	7	7	4
Staartmees	117	47	62	50	69	153	37	70	51	81
Staartmees ssp <i>caudatus</i> (Witkopstaartmees)	5								60	12
Taigaboomkruiper	1					3	3	1		1
Tapuit	1					2	6	2	1	1
Tapuit ssp <i>leucorrhoea</i> (Groenlandse Tapuit)										1
Tjiftjaf	578	412	392	258	464	427	925	258	232	432
Tjiftjaf spp <i>abietinus</i>		2								
Tjiftjaf spp <i>tristis</i> (Siberische Tjiftjaf)	3				5		5	3	1	1
Torenavk				1	1					
Tuinfluit	264	85	85	63	116	60	68	47	55	52
Turkse Tortel							1			
Velduil										
Vink	866	201	172	404	337	216	174	154	407	326
Vuurgoudhaan	18	5	21	12	26	39	31	20	24	49
Waterhoen			9	2		3		2	3	1
Waterral	88	121	792	357	844	316	233	320	282	215
Watersnip	1	3	1	1	1					1
Wielewaal										
Wilde Eend		1								
Winterkoning	102	126	126	97	145	143	170	86	141	147
Wintertaling					1				1	
Witgat					1	4	4	1		
Witstuitbarmsijs	1							1		
Witte Kwikstaart	2	2		1		1	4	2	2	2
Zanglijster	451	285	219	164	201	258	250	212	203	324
Zilvermeeuw										
Zwarte Kraai		1	1		1	1	1			
Zwarte Mees						12	11		1	
Zwarte Roodstaart	2	3		1	1	4	1	1	2	
Zwartkop	983	769	278	355	851	429	766	407	631	430
totaal	11019	5501	5665	4752	6204	6317	6592	4613	4693	7572

Soort	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
aantal (s)sp	74	66	66	65	68	72	68	70	73	78

Voor een totaaloverzicht van de vangsten van VRS Schiermonnikoog in het Glop van 1991 tot en met 2019, zie <http://www.vogelringschier.nl/soorten.html>.